

GARANCIÁK SZEREPE A ZÖLD GAZDASÁGI ÁTÁLLÁSBAN - NEMZETKÖZI KÖRKÉP

2022. január

Kiadja:

Magyar Nemzeti Bank
1013 Budapest, Krisztina krt. 55.

Felelős osztály:

Magyar Nemzeti Bank
Fenntartható Pénzügyek Főosztálya

Szerzők:

Bálint Máté
Jókuthy Laura
Pintér Vivien Anett
Sándor Nóra Anna

Kiadás dátuma:

2022. 01.
A kiadványban megtalálható adatok 2021.
decemberi helyzetet mutatják be (ha
nincs feltüntetve más dátum)

Tartalom

1. Bevezetés	4	3.3. „Biodiverzitási Stratégia” és „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia	18
2. Nemzetközi áttekintés	5	3.4. Körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv	19
2.1. Aktív EU-s garanciaprogramok bemutatása	5	3.5. Fit for 55	19
2.2. Nemzetközi példák Európában és azon kívül.....	6	3.6. Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT)	19
2.2.1. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)	7	3.7. Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig.....	20
2.2.2. New Green Savings Programme – Csehország.....	7	3.8. Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia (NTFS).....	20
2.2.3. Az észti KredEx hitelgarancia-programok.....	9	4. Összefoglalás	20
2.2.4. KfW német állami befektetési és fejlesztési bank hitelgarancia programja.....	10		
2.2.5. Nordic Investment Bank (NIB).....	10		
2.2.6. UK Infrastructure Bank – Egyesült Királyság	10		
2.2.7. Svéd kormányzati hitelgarancia-program zöld projektekhez.....	11		
2.2.8. Francia Energetikai Felújítási Garanciaalap.....	11		
2.2.9. A francia Bpifrance zöld garanciaprogramja	12		
2.2.10. Svájci zöld hitelgarancia-eszköz startupok és kkv-k számára	13		
2.2.11. Bolgár Energiahatékonysági és megújuló energiaforrások alap	13		
2.2.12. A spanyol Instituto de Crédito Oficial	14		
2.2.13. A lett energiahatékonysági program.....	15		
2.2.14. A litván INVEGA energiahatékonysági garanciaprogramja	15		
2.2.15. Green Technology Financing Scheme (GTFS) – Malajzia.....	15		
2.2.16. Afrikai Garanciaalap	16		
3. Releváns uniós és hazai fenntarthatósági stratégiák	17		
3.1. Európai Zöld Megállapodás (EU Green Deal).....	17		
3.2. EU Taxonómia Rendelet.....	18		

1. Bevezetés

A Magyar Nemzeti Bank 2019 februárjában elindította Zöld Programját¹ azzal a céllal, hogy a hazai pénzügyek és a környezeti fenntarthatóság között kapcsolatot hozzon létre, támogatva Magyarországot a klímaváltozás elleni küzdelemben, Közép-Kelet-Európában úttörő szerepet vállalva ezen a területen. A program célja a klímaváltozáshoz és más környezeti problémákhoz kapcsolódó pénzügyi kockázatok csökkentése, zöld finanszírozást támogatók ösztönzők bevezetése, a magyarországi zöld pénzügyi szolgáltatások bővítése, az ezzel kapcsolatos hazai és nemzetközi tudásbázis szélesítése, illetve a pénzügyi szereplők és saját ökológiai lábnyomának további mérséklése. Végeredményben a program célja egy környezeti eredetű gazdasági sokkoknak ellenálló, a kihívásokra felkészült pénzügyi rendszer létrehozása, mely a zöld gazdasági átállás motorja kell legyen. 2021. augusztus 2-ától hatályos a 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról módosítása², melyben a törvény a jegybank mandátumai között nevesíti a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos kormányzati politika támogatását, az MNB elsődleges céljának – így az árstabilitás elérésének és fenntartásának – veszélyeztetése nélkül. Hazánkon kívül ma még alig találhatunk olyan államot, amely nemzeti jegybankjának ilyen egyértelmű felhatalmazást adna a klímavédelem, a környezeti fenntarthatóság képviselőjére a pénzügyi világban a gazdaság fenntartható fejlődésének szavatolása érdekében.

Magyarország klímavédelmi célkitűzéseinek fontos pillérét jelenti a megújuló energia, az energiahatékonyság, a körforgásos gazdaság, a hulladékgazdálkodás, az agrárium és a vízgazdálkodás, mely területeken a

fenntartható beruházások technológiai innovációt és jelentős infrastrukturális beruházásokat igényelnek. Magyarország számára a 2050-es karbonsemlegességi cél elérése a hosszabb távon előnyösebb Korai Cselekvés forgatókönyv szerint körülbelül 24 ezer 700 milliárd Ft mozgósítását teszi szükségessé, ami nagyságrendileg évente a GDP 4,8%-ára rúgó források bevonását jelenti egészen 2050-ig³. Ez alapján megállapítható, hogy a környezeti fenntarthatóság elérése óriási finanszírozási kihívást jelent. Ugyanakkor, a központi költségvetésből rendelkezésre álló támogatási keretek korlátosak, ezért a beruházási volumen növeléséhez a magyar banki és tőkepiaci finanszírozási források bevonása, bővítése is elengedhetetlen. Az említett szektorokban a fenntarthatóság többnyire innovatív technológiákat és új üzleti modelleket igényel, ami a piaci finanszírozók számára kockázatokat jelenthet, ezért létjogosultsága van az olyan kockázatcsökkentő eszközöknek, melyek elősegítik a pénz- és tőkepiacok bevonását a fenntartható beruházások finanszírozásába, annak stabilitása és felelősségteljes gazdálkodású működésének fenntartása mellett. A banki és tőkepiaci finanszírozás kockázatainak csökkentésére, és ezen keresztül a forráskínálat növelésére egy megoldást jelenthetnek a zöld célokat szolgáló piaci és nem piaci alapon működő hitelgarancia konstrukciók⁴. A garancia konstrukció a garantőr részéről függő kötelezettségvállalást, kockázátvállalást jelent, de nem jár azonnali pénzfelhasználással. A jól működő garanciák piaci finanszírozást mozgósítanak, jól kombinálhatók a korlátosan rendelkezésre álló állami támogatási keretekkel, megsokszorozzák a felhasznált források pénzügyi hatását. Ezáltal hozzájárulhatnak egyes technológiák és üzleti megoldások meghonosításához és éretté válásához is, ezzel elősegítve,

¹ [Zöld Programot indít és díjat alapít a környezetbarát pénzügyekért az MNB](#)

² [Az Országgyűlés fenntarthatósági mandátummal ruházta fel az MNB-t](#)

³ [Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020-2050](#)

⁴ A garantőr szerv vagy állam gazdaságpolitikai okokból a hitelintézetek által a vállalkozások részére nyújtott bizonyos típusú hitelek, lízingek mögé garanciát vállal, mellyel közvetett módon növeli a vállalkozások hitel felvételének lehetőségét, azáltal, hogy a hitelintézetek hitelezési kockázatát csökkenti.

hogy egy későbbi fázisban a banki finanszírozási források akár ösztönzők nélkül is rendelkezésre álljanak, ezzel olyan új piacokat is létrehozva, amelyek ígéretes fejlődési területet biztosíthatnak a magyar vállalkozások számára.

Magyarországon a két legjelentősebb aktívan működő garanciaszervezet a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány. Garanciáiknak a kríziskezelésben meglehetősen nagy szerepük volt, nagy aktivitással vették igénybe ezeket a termékeket, az állami programokhoz kapcsolódó garanciák dominanciája jelentős. Magyarország számára a zöld gazdasági átállás várhatóan ennél is nagyobb kihívásokat tartogat, ennek ellenére kifejezetten zöld célú garanciatermékek még nem jelentek meg a hazai piacon. A nemzetközi körkép számos példát igyekszik bemutatni, amelyek jó kiindulópontokat és irányokat jelenthetnek ezen termékek tervezéséhez.

Ebből adódóan a tanulmány célja, hogy megvizsgálja és bemutassa a zöld célú garanciatermékek nemzetközi palettáját, jó gyakorlatait, valamint a legfontosabb nemzetközi és hazai fenntarthatósági stratégiákat és következtetéseket vonjon le a hazai karbonsemleges gazdasági átállás kihívásaira vonatkozóan.

2. Nemzetközi áttekintés

Az elmúlt néhány évben a fenntartható fejlődés elősegítése és a zöld célokat támogató beruházások ösztönzése központi kérdésként szerepelt a világ országainak vezetői körében. Bár nem feltétlenül elégséges, a fejlett gazdaságokban történt előrelépés a fenntarthatóság, a környezeti célok finanszírozása tekintetében. A zöldebb jövő megvalósításában és a fenntartható fejlődés előmozdításában furcsamód éppen a COVID-19

világjárvány tölthet be katalizátor szerepet, a krízist követő gazdasági helyreállást ugyanis a világ vezető gazdasági hatalmai zöld úton képzelik el. Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való átálláshoz azonban elengedhetetlenül szükséges az infrastruktúrába irányuló befektetések növelése: az OECD szerint 2030-ig évi 6,3 ezermilliárd USD értékű befektetésekre lenne szükség olyan szektorokba, mint az infrastruktúra, az energetika, a telekommunikáció és a vízgazdálkodás.⁵ A bevezetőben említett zöld hitelgaranciák fontos szerepet tölthetnek be ezen befektetések mozgósításában.

Annak ellenére, hogy a fejlett és fejlődő országok is elismerik a zöld átállás szükségességét, mindeztidáig kevés példát találni dedikált zöld garanciaszervezetre. Bár zöld garanciákat, kamattámogatást számos alap, bank és szervezet kínál, azonban külön erre a célra létrehozott intézmény még nem épült be a gyakorlatba. Az alábbiakban néhány példán keresztül mutatjuk be a pénzügyi instrumentumok közül a zöld garanciák jelenlegi helyzetét. Az itt bemutatott programok köre nem feltétlenül ad teljes képet a létező aktív és inaktív garanciaprogramokról.

2.1. Aktív EU-s garanciaprogramok bemutatása

Az Európai Unióban a zöld átállás finanszírozásában kulcsszerepet tölt be az Európai Beruházási Bank (EIB). Az Európai Bizottság együttműködik az EIB csoporttal, a nemzeti promóciós bankokkal és intézményekkel, valamint más nemzetközi pénzügyi intézményekkel is. Az Európai Beruházási Bank az Európai Unió egyik legfontosabb hitelintézete, a világ egyik legnagyobb multilaterális pénzintézete. Az Európai Beruházási Bank részvényesei az Európai Unió 27 tagállama, minden tagállam részesedése a Bank tőkéjében a csatlakozás időpontjában az Európai Unión belül fennálló gazdasági súlyán (GDP-ben kifejezve) alapul. Az EIB célul tűzte ki, hogy

⁵ <https://www.oecd.org/coronavirus/en/themes/green-recovery>

2025-re megduplázza az éghajlatváltozást mitigáló befektetéseit 25%-ról 50%-ra, és így „Európa klímabankjává” válik. Az intézmény 2020-ban 24,2 milliárd EUR-val támogatta a klímaváltozás elleni küzdelmet, amely az összes, tavalyi évben nyújtott finanszírozásának 37%-a volt. A bank környezeti fenntarthatóságot érintő finanszírozása 1,8 milliárd EUR-t tett ki, amely kb. 3%-nak felel meg.⁶

Az Európai Beruházási Bankcsoport része az Európai Beruházási Alap (European Investment Fund - EIF), ami az Európai Unió (kockázati) tőkealapja. Az alap többségi tulajdonban az Európai Beruházási Bank tulajdonában van, ugyanakkor fontos arányban az Európai Bizottság közvetlenül is gyakorol tulajdonosi jogokat az Alap felett.

Az Európai Beruházási Alap (EBA) által működtetett Competitiveness of Small and Medium-sized Enterprises (COSME) program a kkv-k versenyképességének javítását célozva visszatérítendő és vissza nem térítendő forrásokat is nyújtott. Ezek közé tartozott a COSME portfóliógaranciája⁷ (COSME Loan Guarantee Facility-LGF) is, ami 2021 végéig (kiterjesztve) meghosszabbításra került a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklését célzó állami támogatások ideiglenes keretrendszerének hatályán belül. A program dedikáltan nem tartalmazott zöld elemeket. A COSME LGF-en keresztül az EIF garanciákat és viszontgaranciákat kínált, a kiválasztott pénzügyi közvetítőknek (például garanciaintézeteknek, bankoknak, lízingcégeknek stb.), annak érdekében, hogy a kkv-k hitelhez jutási lehetőségei bővüljenek. A kockázat megosztásával a COSME garanciák lehetővé teszik a pénzügyi közvetítők számára, hogy kibővítsék a finanszírozható kkv-k körét, megkönnyítve a hitelfinanszírozáshoz való hozzáférést sok olyan kkv számára, amelyek nehézségekkel küzdenek a hagyományos bankrendszerhez való

hozzáférésben. A folyamatban résztvevő szereplők érdekeinek összehangolása céljából a kockázat bizonyos hányadát (alapesetben legalább 20 százalékát) a hitelezőnek a mérlegében kell tartania. Magyarországon a COSME Programhoz kapcsolódó Garantiqa kezesség nem tartalmazott állami támogatási elemet, ezért nem terhelte a vállalkozások által igénybe vehető támogatási keretet, így népszerű terméké vált, ugyanakkor a pandémia kapcsán bevezetett krízistermékek még vonzóbb feltételeik révén dominálták 2021-ben a kkv hitelezési folyamatokat.

A COSME program folytatásával kapcsolatban a tanulmány írásakor még sok bizonytalanság felmerül, ugyanakkor az körvonalazódik, hogy az InvestEU program ernyője alatt koordinálva, megújított formában és feltételrendszer mellett, hasonló tartalommal a 2021-2027-es uniós költségvetési ciklusban is elérhetőek lesznek hitelgaranciák.

Az Európai Unión belül az InvestEU program keretein belül nyújtott finanszírozás jelentős része az éghajlatváltozás elleni küzdelmet célozza. A finanszírozott projekteket fenntarthatósági vizsgálatnak vetik alá, hogy megvizsgálják az éghajlati, környezetvédelmi és társadalmi célkitűzésekhez való hozzájárulásukat. Az InvestEU lehetőséget kínál a tagállamoknak arra is, hogy használják az uniós költségvetési garanciát, például, hogy területeiken és régióikban teljesítsék az éghajlattal kapcsolatos kohéziós politika célkitűzéseit. Ezenkívül az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerének felülvizsgálata részeként a Bizottság felülvizsgálja az innovációs és korszerűsítési alapok szerepét, amelyeket nem az EU hosszú távú költségvetése finanszíroz.

2.2. Nemzetközi példák Európában és azon kívül

⁶ <https://www.eib.org/en/about/priorities/climate-action/index.htm>

⁷ https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/single_eu_debt_instrument/cosme-loan-facility-growth/index.htm

2.2.1. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)

Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) elmaradottabb gazdasági fejlettségű régiókban finanszírozott számos környezetvédelemmel kapcsolatos projektet a Global Environment Facility (GEF) partnerségében. Utóbbi a kockázati kitettségcsökkentés tekintetében a garanciavállalással nagyon hasonlatos alárendelt kölcsönrel adott társfinanszírozást az EBRD mellett. A GEF legújabb programja a Világbankkal közös (IFC), aminek keretében kis- és közepes méretű szállodák utólagos zöld felújítása finanszírozható, első veszteségre vonatkozó garanciákból áll.

Az Európai Unióval való kapcsolatát tekintve az EBRD és az Európai Unió 2020 januárjában egy 50 millió EUR értékű garanciaprogramról állapodtak meg, amelytől a megújuló energiaforrásokba érkező beruházások növelését várják elsősorban Ukrajnában, Jordániában, Libanonban és Tunéziában. Ez az első olyan EBRD-s garanciaprogram, amely az EU External Investment Plan (EIP)-en keresztül részesül forrásokból. A megállapodásnak köszönhetően az EBRD garanciákat nyújt a helyi kereskedelmi bankok számára, a várakozások szerint a garanciaprogrammal mintegy 500 millió EUR értékű beruházás valósulhat meg. A garanciaprogram keretein belül megvalósuló projektek elősegíthetik a megújuló energiatermelésben lévő potenciál kiaknázását is, becslések szerint a garanciának köszönhetően 340 MW-tal nőhet a megújulóenergia-kapacitás, mindez évente 970 gigawattóra megújuló energiaforrásból előállított áramot és évente kb. 530 kilotonnának megfelelő szén-dioxid-kibocsátás csökkentését jelenti.⁸

A klímaváltozás elleni küzdelmet érintő fogalomkészletet illetően az EBRD – más szervezetekhez is hasonlóan – megkülönbözteti az éghajlatváltozás

mérséklése (mitigáció), valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás (adaptáció) fogalmakat. Ennek értelmében a szervezetenél a mérséklés fogalmába főként az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások, az erdősítés, valamint a klímaváltozás káros hatásait enyhítő technológiai újítások tartoznak. Ezzel szemben az adaptáció inkább az éghajlatváltozással szembeni ellenállóképesség javítását célzó befektetések, valamint az extrém időjárási körülményekre való felkészültséget foglalják magukban. Az EBRD által alkalmazott fogalomkészlet különbözik az EU Taxonómiájától, ez utóbbi ugyanis főként a gazdasági tevékenységek vonatkozásában említi a fenntarthatóságot.

A közeljövőt illetően, az EBRD a zöld gazdaságba való átmenet növelése érdekében elkötelezte magát a zöld finanszírozás további ösztönzése mellett, célkitűzésük értelmében 2025-ig az éves üzleti volumenük több, mint 50%-ára növelik a zöldfinanszírozást.⁹

2.2.2. New Green Savings Programme – Csehország

A New Green Savings Programme (NZU) a cseh Környezetvédelmi Minisztérium kezdeményezése, amelyet a State Environmental Fund kezel és Csehország egyik leghatékonyabb energiamegtakarítási projektjeként tartják számon. A projekt főként családi házak és apartmanok energiamegtakarítását célozza, legfőbb célkitűzése az üvegházhatású gázok, valamint a szennyező anyagok kibocsátásának csökkentése. A New Green Savings Program a gazdasági előnyökön túl olyan társadalmi előnyökkel is szolgál, mint a lakhatás minőségének javítása, a városkép javítása, valamint a jövőbe mutató, hosszú távú és progresszív trendek megalapozása.

⁸ <https://www.ebrd.com/news/2020/ebrd-and-eu-agree-50-million-financial-guarantee-to-boost-renewable-energy-in-eu-neighborhood.html>

⁹ Az EBRD-MNB között 2021. szeptember 27-i interjú elhangzottak alapján.

A program az alábbi célkitűzéseket támogatja:

- családi házak és apartmanok felújítása (tető, mennyezet, ablak- és ajtócsere);
- passzívházak építése (családi és apartman is);
- napelemrendszerek építése;
- zöld tető;
- szennyvízből származó hő visszanyerése;
- szellőztető rendszerek építése hővisszanyeréssel.

A program keretein belül a valós energiamegtakarítástól függően a kiadások/költségek akár 50%-a is megspórolható így.¹⁰

2019-ben a cseh Környezetvédelmi Minisztérium célként tűzte ki a már meglévő, Green New Savings (NZU) támogatási rendszer kibővítését egy új pénzügyi instrumentummal, amelynek célja a családi házzal rendelkező tulajdonosok támogatása nagyobb házfelújítások esetén. A támogatási rendszer keretein belül a tervek szerint a már meglévő, illetve új termékek esetében nyújtanak garanciát és/vagy kamattámogatást, amely a Czech-Moravian Development Bank (CMZRB) és a State Fund for Environmental (SFZP) intézményeinek lesz felajánlva.

Azon túl, hogy mindez új ügyfelek számára is rendkívül vonzó lehet és elősegítheti az energiahatékony szempontokat is figyelembe vevő házfelújítások iránti kedv növekedését, rendkívül pozitív példának számít

különösen a jelenlegi pénzügyi trendeket figyelembe véve (például ESG szempontok,¹¹ EU taxonómia¹²).

A termékek körét tekintve garanciáról, valamint kamattámogatásról szól a program. A garancia egyfajta portfóliogarancia, amelyet a CMZRB nyújtana pénzügyi szervezeteknek. A garancia a nyújtott kölcsönök 80%-ára és a hitelportfólió 10%-ára vonatkozik, a garanciát jutalék nélkül nyújtják. A garanciaalap kezelési költségeit az állami költségvetésből, azaz az NZU-ból állják. Kamattámogatást ugyanakkor a CMZRB, valamint az SFZP is nyújthat, mindez évente a teljes felvett hitelösszeg 2%-át jelenti. A támogatást az ügyfelek kedvezőbb hitelkondíciók formájában vehetik igénybe. A beruházási támogatás maximum értéke 60% vagy 660 ezer CZK (kb. 25 ezer EUR). 2019-ben a kormány 2%-os éves kamattámogatást állapított meg (kb. 600-850 EUR), ugyanakkor az NZU 2030 költségvetése a duplája lesz a jelenlegi programénak.¹³

A támogatási forma a potenciális ügyfelek körét nem bővíti ki, azonban a jelenlegi célcsoportokat nagy mértékben támogatja.

A támogatási rendszer a várakozások szerint évente több, mint 15-25 milliárd CZK (600 millió és 1 milliárd EUR) összegű új kölcsönt generálhat. A CMZRB által nyújtott garanciák pozitív hatással fognak járni a pénzügyi intézmények tőkeköltsegeire, ezenkívül a fedezet nélküli hitelek esetében biztosítékként is szolgálhatnak. Mindemellett, az új, fenntarthatóságot szolgáló termékek hozzájárulhatnak ahhoz is, hogy a bankok eleget tegyenek a (fenntartható pénzügyeket érintő) vállalásaiknak.

¹⁰ <https://www.sfzp.cz/en/administered-programmes/new-green-savings-programme/>

¹¹ Az ESG rövidítés az angol környezeti (environmental), társadalmi (social), valamint irányítási (governance) szavak megfelelőit takarja és olyan befektetői megközelítést takar, amelynél a befektetők a döntéseik során figyelembe veszik az adott vállalat ezen dimenzióit is.

¹² Az Európai Unió Taxonómia Rendelete (2020/852) a fenntartható befektetések előmozdítását célozza. Bővebben a 3.4.2-es fejezetben.

¹³ Guarantee and interest subsidy – New Green Savings Programme.

Ahhoz, hogy a program maradéktalanul elérje a célját, egy monitoring mechanizmust is létrehozunk, amellyel ellenőrizhető, hogyan költik el a támogatást az ügyfelek (minden ügyfélnek kötelező az SFZP felé riportálnia).

2.2.3. Az észt KredEx hitelgarancia-programok

Az észt Gazdasági és Kommunikációs Minisztérium 2001-ben hozta létre a KredEx hitel- és garanciaalapot a kv-k és exportőrök pénzügyi, illetve fiatal családok lakhatási támogatására, valamint az észt lakásállomány gyenge energiahatékonysága kapcsán felmerülő problémák kezelésére. A KredEx állami fejlesztési bank, habár alapítványi formában, önálló jogi személyként működik, az észt kormány tulajdonában van. Az évek során a KredEx kiemelkedően fontos szereplővé vált az észt pénzügyi és hitelfelvévők, valamint az exportőrök és a külföldi vevők körében. 2009 előtt támogatás formájában biztosították a hozzájárulásukat, 2009-et követően a támogatás finanszírozási modelljét feltöltődő alapra módosították, amely egyesíteni tudja az uniós strukturális alapokat és a nemzeti alapokat annak érdekében, hogy hosszú távon alacsony kamatozású hiteleket biztosítsanak a lakóházak tulajdonosai, lakás- és lakásszövetkezetek, valamint az önkormányzatok számára. Az alap stakeholderei között megtalálható az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és az Európa Tanács Fejlesztési Bank (CEB) is.^{14,15}

A KredEx vállalatok számára hiteleket, kockázati-ke-befektetéseket, hitelbiztosításokat és állami garanciákat kínál a gyorsabb fejlődés és a külföldi piacokra való biztonságos terjeszkedés elősegítése érdekében. Magánszemélyek részére állami viszontgarancia mellett nyújt hitelgaranciát lakásvásárláshoz, valamint kölcsönöket, garanciákat és

támogatásokat is az energiahatékonyságot célzó megoldásokhoz. A KredEx exporthitelügynökségi és fejlesztési banki funkciókat is ellát. A KredEx célja, hogy bizonyos feltételek mellett kedvezményes hitelekkel és támogatásokhoz való hozzáféréssel ösztönözze a lakóház-tulajdonosokat az energiatartóberőcsökkentésére és otthonaik energiahatékonyságának legalább 20%-os növelésére, valamint a megújuló energia felhasználására.

Kiemelendő az alap lakáshitel-garancia programja, amely kifejezetten azoknak szól, akik hitelt szeretnének felvenni lakásvásárláshoz vagy -felújításhoz, és csökkenteni kívánják az ahhoz szükséges önerő mértékét. Az általános észt hitelezési gyakorlat – valamint az észt jegybank vonatkozó előírása¹⁶ – 15%-os önerő részt követel meg lakáscélú hitelek esetén, amelynél kedvezőbb önerő-követelmény kizárólag egy, a megvásárolni kívánt lakóingatlanon kívüli, további ingatlan fedezetként történő bevonása esetén adható. Ezzel szemben a KredEx által biztosított állami garancia esetén a lakáscélú hitelhez csupán 10%-os önerő szükséges, továbbá nem kell bevonni egy további ingatlant is fedezetként.¹⁷ A kereskedelmi bankokon keresztül elérhető lakáshitel-garancia lehetővé teszi lakás, ház, illetve nyaraló megvásárlását vagy felújítását, valamint az építkezési célzattal történő telekvásárlást is. A lakáshitel-garancia kedvezményezett körét 2013-ban módosította az akkori észt kormány, amely azóta kiterjed a fiatal családokra (legalább egy, 15 év alatti gyermeket nevelő szülő vagy szülők, illetve gyám), a fiatal szakemberekre (azon maximum 35 éves fiatal személy, aki felsőfokú végzettséget, középfokú szakirányú végzettséget szerzett vagy szakképesítéssel rendelkezik), illetve azon személyekre, akik energiahatékony otthon

¹⁴ https://ec.europa.eu/growth/sites/default/files/ecso_pfs_ee_rlg_v06_clean.pdf

¹⁵ <https://kredex.ee/en>

¹⁶ <https://www.eestipank.ee/en/financial-stability/requirements-housing-loans>

¹⁷ <https://kredex.ee/en/news/lhv-has-commenced-providing-home-loans-kredex-sureties>

kívánnak vásárolni, vagy meglévő otthonukat szeretnék felújítani az energiahatékonyság jegyében (pl. tetőfedési, szigetelési munkák, de korábban napelem támogatás is elérhető volt). A hitelgarancia maximális összege a hitel fedezetéül szolgáló ingatlan vételárának 24%-a lehet, de nem haladhatja meg a 20 ezer eurót, kivéve az energiahatékony otthon vásárlók, vagy ilyen célzattal lakást felújítók esetében, ez esetben 50 ezer euro a határ. A hitelek futamidejének maximális hossza 30 év. További feltétel, hogy a jelentkezők tulajdonosai és használói legyenek az ingatlanok, amelyet nem lehet bérbe adni.¹⁸ A KredEx 2020-ban 40,1 millió euro értékben nyújtott lakhatási hitelgaranciát mintegy 3658 háztartás részére, ami 12,5%-os (+5 millió euro) emelkedést jelent 2019-hez képest.¹⁹

A KredEx lakásszövetkezetek számára is biztosít hitelgaranciát, amennyiben banki kölcsönt szeretnének felvenni lakók életminőségének javítása érdekében végzett munkák finanszírozására, de akik kockázatát a bankok a szokásosnál magasabbnak ítélik (pl. mivel az ott élő emberek nagy része eladósodott, vagy a lakás alacsony ingatlanértékű területen vagy monofunkcionális településen található). Ebben az esetben a felvett kölcsön legfeljebb 80%-át garantálja; a garancia díja évente a garancia egyenlegének 1,0–1,5%-a.²⁰ 2020-ban a KredEx 106 esetben összesen 7,3 milliárd euro értékben nyújtott lakóházak számára hitelgaranciát, mellyel az ilyen jellegű hitelgarancia-portfólió elérte a 44 millió eurót.

2.2.4. KfW német állami befektetési és fejlesztési bank hitelgarancia programja

Németországban a KfW, a német fejlesztési bank biztosít vissza nem térítendő forrásokat és fejlesztési hiteleket. A KfW bankcsoport forrásigényének több, mint 90 százalékát tőkepiaci hitelfelvétellel fedezi, elsősorban a szövetségi kormány által garantált kötvényeken keresztül. A hiteleknek egy része állami viszontgarancia mellett kerül kibocsátásra, illetve a költségvetési kamattámogatásnak köszönhetően a hitel kamata a piaci kamatokénál kedvezőbb. A KfW portfóliója tartalmaz továbbá kockázati részalapokat és hitelgaranciákat is a társfinanszírozó kockázati profiljának megfelelően, ugyanakkor ezeknek a célpontját elsősorban a feltörekvő régiók adják.²¹

2.2.5. Nordic Investment Bank (NIB)

A Nordic Investment Bank (NIB) egy olyan regionális fejlesztési bank (IFI), amely határozott zöld fókusszal rendelkezik. Társfinanszírozásban hiteleket és garanciákat is nyújt, a projekthez nyújtott NIB kölcsön vagy garancia általában nem haladhatja meg a projekt teljes költségének 50 százalékát, a kkv-k esetében 75 százalékát. A finanszírozásban részvételt ügyletszinten bírálják el, a megtérülési és produktivitási elvárások mellett mérlegelve a környezeti hasznokat is. Az értékelési keretrendszerükben igazodnak az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljaihoz és az EU taxonómiához.

2.2.6. UK Infrastructure Bank – Egyesült Királyság

A UK Infrastructure Bank-ot 2021. június 17-én hozta létre a brit kormány egyfelől a gazdasági növekedés támogatása, másfelől az éghajlatváltozás kezelése érdekében. A bank elsősorban a tiszta energiával, a közlekedéssel, a víz- és hulladékkezeléssel kapcsolatos projektek finanszírozását tűzte ki célul.²² Az intézmény 12 milliárd £ indulótőkével rendelkezik és 10 milliárd

¹⁸ <https://kredex.ee/en/services/elamistingimuste-parandamiseks/housing-loan-guarantee>

¹⁹ https://issuu.com/sihtasutus_kredex/docs/fund_kredex_annual_report_2020

²⁰ <https://kredex.ee/en/services/ku-ja-kov/loan-guarantee-apartment-associations>

²¹ <https://www.kfw-entwicklungsbank.de/International-financing/KfW-Entwicklungsbank/>

²² <https://www.blakemorgan.co.uk/launch-of-the-uk-infrastructure-bank/>

£ értékben nyújthat állami garanciát, mindez több, mint 40 milliárd £ összegű beruházást eredményezhet. A tervek szerint a bank együtt fog működni a helyi önkormányzatokkal, valamint a magánszektorral is és az infrastrukturális projektekhez számos finanszírozási eszközt kínálhat, például garancia, hitel, tőkebefektetések.^{23 24}

Abban az esetben, ha a bank két legfőbb célkitűzése, így a gazdasági növekedés biztosítása és a klímaváltozás elleni küzdelem között konfliktus merülne fel, a UK Infrastructure Bank-nak mindkét szempontot figyelembe kell vennie és úgy kell biztosítania a gyarapodást, hogy az ne okozzon jelentős kárt az éghajlatra nézve. Főszabály szerint a bank nem támogatja a fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatba hozható projekteket, ettől csak nagyon kivételes esetben lehet eltérni, például, ha a hatékonyság javításáról, egészségügyi és biztonsági kérdésekről, illetve szénmegkötésről van szó.²⁵

2.2.7. Svéd kormányzati hitelgarancia-program zöld projektekhez²⁶

Svédország környezetvédelmi céljainak elérését elősegítő, a zöld iparba irányuló beruházások előmozdítása érdekében a svéd (állam)adósság kezelő a Riksgälden, Swedish National Debt Office (továbbiakban: Adóssághivatal) zöld hitelgaranciák révén a kormány megbízásából segíti elő azokat a jelentős ipari beruházásokat, amelyek hozzájárulnak a környezetvédelmi és az éghajlatpolitikai keretrendszer céljainak eléréséhez. A kormány 2021 nyarán elhatározta, hogy a Green Industry Leap program kereteit lefektetve felhatalmazást ad az Adóssághivatalnak arra, hogy állami hitelgaranciákat adjon ki a vállalatok által hitelintézetektől felvett új hitelekre, amennyiben azok Svédországban végrehajtott nagyszabású ipari beruházásokat finanszíroznak, amelyek hozzájárulnak a

környezetvédelmi célkitűzésekhez. A kezdeményezés a zöld beruházások állami hitelgaranciáiról szóló (2021:524) rendeletnek megfelelően valósul meg.

A garancia igénybevételéhez a vállalati hiteleknek legalább 500 millió svéd korona (kb. 50 millió EUR) összegűnek szükséges lenniük, melyből a hitelösszeg legfeljebb 80%-át garantálják. A hitelgarancia futamideje legfeljebb 15 év. 2021-ben a garanciakeret legfeljebb 10 milliárd svéd korona (kb. 35,5 milliárd Ft), míg a keret lépcsőzetesen emelkedhet, 2022-ben elérve a 50 milliárd svéd koronát (kb. 178 milliárd Ft), 2023-ban a 65 milliárd svéd koronát (kb. 231 milliárd Ft), 2024-ben pedig a 80 milliárd svéd koronát (kb. 284 milliárd Ft).

Fontos tényező, hogy az ipari befektetéseknek Svédországban szükséges megvalósulniuk bizonyos meghatározott (integritási, hitelképességi és környezetvédelmi) kritériumoknak való megfelelés mellett. A környezetvédelmi kritériumokat az Adóssághivatal (a Svéd Környezetvédelmi Ügynökséggel együtt) támasztja, amelyek kialakítását az Európai Bizottság által kidolgozott besorolási keretrendszerre (EU Taxonomy) alapozza. A zöld garanciaprogramban a központi kormányzat megosztja a kockázatot a hitelezővel, és garantálja a hitel legfeljebb 80 százalékát. A hitelintézetek kérelmezhetnek kockázatfedezetet a svéd és külföldi vállalatoknak nyújtott kölcsönökre egyaránt, ugyanakkor az ipari befektetésnek Svédországban kell lennie.

2.2.8. Francia Energetikai Felújítási Garanciaalap

Franciaországban a zöld növekedés érdekében történő energetikai átmenetről szóló törvény keretében létrejött állami Energetikai Felújítási

²³ <https://www.gov.uk/government/news/uk-infrastructure-bank-opens-for-business>

²⁴ <https://www.blakemorgan.co.uk/launch-of-the-uk-infrastructure-bank/>

²⁵ <https://www.blakemorgan.co.uk/launch-of-the-uk-infrastructure-bank/>

²⁶ <https://www.riksgalden.se/en/our-operations/guarantee-and-lending/credit-guarantees-for-green-investments/>

Garanciaalap (Fonds de Garantie pour la Rénovation Energétique, FGRE) célja, hogy a már megépült lakóingatlanok energiateljesítményének javítására irányuló felújítási munkák finanszírozását elősegítse. Ezen eszköz lehetővé teszi a hitelintézetek számára, hogy garanciát élvezzenek, amikor hitelt nyújtanak az ingatlantulajdonosok (pl. családi házban vagy társasházi lakásban élő személyek) számára energetikai felújítási célok finanszírozására. Fontos kiemelni, hogy a program arra ösztönzi a pénzintézeteket, hogy olyan személyek számára is nyújtsanak hitelt, akik alapvetően nem feltétlenül lennének jogosultak hitelfelvételre. Az alap a viszontgaranciáját olyan biztosítótársaságoknak vagy kezes társaságoknak is biztosítja, amelyek garantálják az energetikai felújítási munkák finanszírozására nyújtott csoportos hitelek visszafizetését.²⁷

A magánszemélyek esetében a garanciaalap kétféle módon tud garanciát vállalni. Egyrészt, amennyiben a kevésbé jómódú háztartások a francia Nemzeti Lakásügynökség (Anah) által 2016-ban indított „Nagyobb nyugalomban élni” c. támogatási programon keresztül energiateljesítmény javítására felvett hitelek fennmaradó részét nulla kamatozású ökohitel mellett törlesztik. Kitétel, hogy ez a program csak a több mint 15 éves ingatlanok esetében érhető el.²⁸ Másrészt, amennyiben a magánszemélyek (nem rászorultság alapján) nulla kamatozású ökohitelt vesznek fel egy általuk választott hitelintézettől energiahatékonysági munkák elvégzése céljából 1990. január 1-je előtt épült ingatlanuk esetében.

A nulla kamatozású ökohitel fő előnye, hogy lehetővé teszi az elsődleges lakóhelynek számító, több mint két éve vásárolt ingatlanok (ház vagy

társasházi lakás) energetikai felújításának finanszírozását készpénz-előleg befizetése és kamatfizetés nélkül. Az ökohitel 2021. december 31-ig érhető el. A megvalósítani kívánt felújítási munkálatok milyenségétől függ a felvehető hitel maximális összege (7 ezertől 30 ezer euróig terjedően), a maximális futamidő 15 év. A garanciaalap a magánszemélyek esetében felvett ökohitelek legfeljebb 75%-át garantálja. A háztartások esetében elmondható, hogy évente általában 35 ezren élnek a garanciaalap által biztosított lehetőséggel, átlagosan 10 300 euro összegű nulla kamatozású ökohitel felvétele mellett.²⁹

A garanciaalap szolidaritási garanciákat tud biztosítani a lakásszövetkezeteknek nyújtott nulla kamatozású ökohitelekre és a banki kollektív kölcsönökre is, amennyiben ezek a hitelek olyan tevékenységeket finanszíroznak, amely lehetővé teszik a lakóépületek hagyományos primer energiafelhasználásának legalább 25%-os csökkentését. A szolidaritási hitelgarancia mértéke legfeljebb 50% az FGRE részéről.³⁰ A társtulajdonosi esetekről elmondható, hogy évente általában 6 500-an élnek a garanciaalap által biztosított lehetőséggel, átlagosan 140 000 euro összegű hitel felvétele mellett.³¹

2.2.9. A francia Bpifrance zöld garanciaprogramja

A Bpifrance francia állami befektetési bank különböző garanciaprogramokkal kívánja ösztönözni Franciaországban a COVID-19 járvány okozta recessziót követő gazdasági fellendülést. Eredeti terveik szerint 2021-től elindítják az ún. zöld garanciaprogramot, amely legalább 1,5 milliárd EUR összvolumenű hitelfelvételt tehet majd lehetővé, akár 80%-os állami viszontgarancia mellett. Ez a termék néhány kivételtől

²⁷ <https://www2.sfgas.fr/web/site-public/fgre>

²⁸ <https://www.ecologie.gouv.fr/eco-pret-taux-zero-individuel>

²⁹ <https://www.economie.gouv.fr/particuliers/eco-pret-a-taux-zero-ptz-renovation-performance-energetique>

³⁰ <https://www.anil.org/documentation-experte/analyses-juridiques-jurisprudence/analyses-juridiques/analyses-juridiques-2016/fonds-de-garantie-pour-la-renovation-energetique-fgre/>

³¹ <https://www2.sfgas.fr/web/site-public/fgre>

eltekintve valamennyi ágazat kkv-i számára elérhető lesz. A Bpifrance az InvestEU-n keresztül kívánja támogatni e programot, hogy lehetővé váljon nemcsak a garanciaráta (a meglévő garanciaprogramokhoz képest), hanem a megcélzott mennyiség növelése is.³² Kiemelendő, hogy a Bpifrance különböző zöld célú hitelprogramokkal is rendelkezik a kkv-k zöld befektetéseinek támogatására.³³

2.2.10. Svájci zöld hitelgarancia-eszköz startupok és kkv-k számára

A svájci szövetségi kormány megbízásából, az innovatív környezetvédelmi technológiák népszerűsítése és támogatása céljából jött létre az ún. Swiss Technology Fund³⁴ cleantech (tisza technológia) iparágat segítő alap. 2014 óta az alapon keresztül hitelgaranciákat nyújtanak azoknak a svájci startupoknak és növekedési fázisban lévő kkv-knak, amelyek új innovatív termékeket és szolgáltatásokat fejlesztenek az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, a villamosenergia és a megújuló energiaforrások hatékony felhasználása és a természeti erőforrások védelme érdekében. Célja minden olyan termék és szolgáltatás támogatása, melyek környezetvédelmi tevékenységek révén mérséklik a negatív környezeti hatásokat, miközben a termék jelentős piaci lehetőséget is hordoz magában. Fontos továbbá, hogy a pályázó vállalat bevételt termeljen, vagy piacépes prototípussal készüljön a piacra lépésre.³⁵

Az Emerald Technology Ventures befektetési vállalat és a South Pole környezetvédelmi tanácsadó cég által kezelt alap eddig több mint 80 cleantech vállalatnak nyújtott hitelgaranciát, melynek köszönhetően a programban résztvevők kedvező hitelfelvételhez folyamodhattak. E program lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy javítsák alacsony szén-

dioxid-kibocsátású megoldásaikat, gyorsabban növekedjenek és világszerte hozzájáruljanak a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez.

Az alap legfeljebb 3 millió svájci frank (kb. 2,8 millió EUR) összegű hitelgaranciát kínál vállalatokként, ami teljes egészében vagy részben fedezheti a garantált kölcsönt és a teljes fizetendő kamatot. A hitelgarancia futamideje legfeljebb 10 év.³⁶

A hitelgarancia-program társas hitelprogramként lett kialakítva, ennek jegyében minden támogatott projekt legalább 40%-át más alapok (akár új tőke, vagy egyéb pénzügyi hozzájárulások) bevonásával szükséges fedezni.

A svájci kormány 2020-ig 350 millió svájci frankot (kb. 326 millió EUR) biztosított e garanciaprogramon keresztül, ugyanakkor a célok között szerepel a költségvetési keret 500 millió svájci frankra (kb. 466 millió EUR) történő megemlése. Az eszköz hatékonynak bizonyul: 2018. év végi adatok szerint alacsony a nemteljesítési arány, ugyanis a 67 támogatott vállalat közül mindössze három nem teljesítette fizetési kötelezettségét.³⁷

2.2.11. Bolgár Energiahatékonysági és megújuló energiaforrások alap

A bolgár Energiahatékonysági és megújuló energiaforrások alapját (Energy Efficiency and Renewable Sources Fund, EERSF) a bolgár parlament által 2004 februárjában elfogadott energiahatékonysági törvény révén hozták létre.

Az EERSF kezdeti tőkésítése teljes egészében támogatási forrásokból történt, melyhez a következő adományozók járultak hozzá elsődlegesen: a Globális Környezetvédelmi Eszköz (Global Environment Facility) a

³² http://aecm.eu/wp-content/uploads/2020/12/FR_Bpifrance.pdf

³³ <https://www.bpifrance.fr/nos-solutions/financement/financement-expertise#section-5983>

³⁴ <https://www.technologyfund.ch/>

³⁵ <https://www.southpole.com/clients/case-study-swiss-technology-fund>

³⁶ <https://www.kmu.admin.ch/kmu/en/home/concrete-know-how/useful-addresses-and-links/sme-institutions/technology-fund.html>

³⁷ <https://www.southpole.com/blog/a-sustainable-covid-19-recovery-the-case-for-green-loan-guarantees>

Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bankon keresztül (Világbank) 10 millió amerikai dollárnyi összeggel; az osztrák kormány 1,5 millió eurónyi összeggel; a bolgár kormány 1,5 millió eurónyi támogatással, ezek mellett továbbá több bolgár magánvállalkozás is elősegíti támogatásával a garancialap céljainak megvalósulását.

Az EERSF egyaránt rendelkezik egy hitelintézet és egy tanácsadó társaság együttes kapacitásával. Technikai segítséget nyújt bolgár vállalkozásoknak, önkormányzatoknak és magánszemélyeknek az energiahatékonysági beruházási projektek kidolgozásában, továbbá segíti azok finanszírozását, társfinanszírozását is, vagy éppen kezes szerepet tölt be más finanszírozási intézmények előtt. Az EERSF működésének alapelve a köz-magán partnerség. Az alap napirendjét a bolgár kormány teljes mértékben támogatja, de független jogi személyként működik, elkülönülve minden kormányzati, önkormányzati és magánügynökségtől vagy intézménytől.³⁸

A garancialap hozzájárul az energiahatékonysági beruházások megvalósulásához, ami mellett az üvegházhatású gázok csökkentésére törekszik, továbbá elősegíti a működő energiahatékonysági piac kialakulását Bulgáriában. Az alap azonosítja, fejleszti és finanszírozza ezeket a projekteket. Az alap emellett keretszerződést kötött társfinanszírozásra kereskedelmi bankokkal, a magántőke hasznosítása érdekében. Garanciát nyújtanak energiahatékonysági szolgáltató cégeknek (ESCO-knak) és portfóliógaranciát lakossági lakáshitelportfólióra is az energiahatékonyság előmozdítása érdekében. Előbbi esetén a szolgáltató kapja a finanszírozást, utóbbi esetén a lakossági ügyfelek egyesével.³⁹

Hozzá kell tenni, hogy statisztikailag nézve az ESCO-k nemteljesítő ügyfeleinek száma elhanyagolható, így az ebben az esetben meghatározott

5%-os garanciafedezet elegendőnek bizonyul. A késedelmes teljesítés már gyakrabban fordul elő és ezen esetekben az EERSF a pénzügyi tartalékaival semlegesíti a sokkhatásokat. Ez a termék kiváló tőkeáttételt biztosít az EERSF saját alapjainak tekintetében. Például egy 500 000 bolgár leva (kb. 92 millió Ft) értékű garancia 10 000 000 leva (kb. 1,8 milliárd Ft) értékű befektetési portfóliót eredményez, ami jelentős multiplikatív hatást mutat.

A lakossági portfólió garancia tekintetében elmondható, hogy az EERSF garantálja, hogy az első 5% nemteljesítő helyett fizetni fog az adott épület tekintetében. Statisztikailag nézve a nemteljesítő ügyfelek 0-3% között kerülnek meghatározásra a bankok által, így egy 5%-os garancia teljes mértékben lefedi a kereskedelmi bankok kockázatát. Ezt a terméket kereskedelmi bankokkal való partnerség keretében fejlesztették ki. Az energetikai hatékonysággal összefüggő befektetések a lakossági szektorban eddig elsősorban a megfelelő jogszabályi környezet hiányának következtében nem kerültek megfelelő mértékben realizálásra. Ráadásul Bulgáriában hiányzik a társasházak vagy a lakásszövetkezetek hagyománya, valamint a kölcsönös bizalom a lakóközösségekben. Mindezen képes felülemelkedni a bemutatott termék azáltal, hogy összekapcsolja a kereskedelmi bankokat és az energetikai hatékonysággal kapcsolatos projekteket a lakossági szektorban.

Továbbá részleges hitelgaranciát is vállal az EERSF, ugyanakkor ebben az esetben az egyedi (projektenkénti) garanciaállalások nem haladhatják meg a 800 000 bolgár leva (kb. 148 millió Ft) összeget.

2.2.12. A spanyol Instituto de Crédito Oficial

A spanyol Instituto de Crédito Oficial (a továbbiakban: ICO) egy állami és privát vállalatok tulajdonában álló speciális hitelintézet, amely a Gazdasági

³⁸ <https://www.bgeef.com/en>

³⁹ <https://www.bgeef.com/en/financial-products/guarantees/>

és Vállalkozástámogatási Államtitkárságon keresztül a Gazdasági és Digitális Átalakítási Minisztériumhoz tartozik. A tőkepiacokon finanszírozza magát, míg az adósságai és kötelezettségei, amelyeket harmadik féllel köt, a spanyol állam kifejezett, visszavonhatatlan, feltétel nélküli és közvetlen garanciáját élvezik. A bank nyújt hiteleket, refinanszírozási programokat, tőke jellegű finanszírozást és garanciavállalásokat is. A zöld fordulatot a 2020-as év hozta el a bank életében, amikor elfogadásra került a bank fenntarthatósági politikájának keretrendszere. A csoport fenntartható finanszírozással kapcsolatos területeinek konszolidálását követően az EU Ideiglenes Keretrendszerén belül két garanciaprogram indult a koronavírus hatásainak mérséklésére, aminek keretein belül kiemelt fókuszot kapott a fenntartható finanszírozás. Ennek megfelelően akár a hitelösszeg 80%-át is garantálhatták, állami viszontgarancia mellett. A programok idei nyári lezárása óta egyedileg elbírált garanciákkal és főként zöld kötvények kibocsátásával járul hozzá a fenntartható finanszírozáshoz a szervezet.

2.2.13. A lett energiahatékonysági program

Lettországban az ALTUM, egy állami fejlesztési szervezet biztosít pénzügyi támogatást, többek között kölcsönöket, hitelgaranciákat, befektetéseket kockázati tőkealapokba stb., különböző célcsoportok számára.⁴⁰ A szervezet létrehozott egy, az energiahatékonyság javítását célzó programot (Programme for Improving Energy Efficiency in Multi-Apartment Residential Buildings) a társasházban élő lakástulajdonosok számára. A program célja az energiahatékonyság javításának, az intelligens energiagazdálkodásnak és a megújuló energiaforrások használatának elősegítése a társasházaknál. A kezdeményezés égisze alatt ingyenes konzultációs lehetőséget biztosítanak többek között a programot érintő

kérdésekkel; valamint az energiahatékonyság javításával kapcsolatos technikai dokumentációval kapcsolatban. Az ALTUM által nyújtott kölcsönök akár 20 éves futamidőre is kérhetők, a kölcsönök mellett azonban garanciát is biztosít a szervezet: bank vagy alternatív befektetési alap által nyújtott kölcsönre a tőkerész 80%-áig, legfeljebb 20 éves futamidőre.⁴¹

2.2.14. A litván INVEGA energiahatékonysági garanciaprogramja

Litvánia állami fejlesztési ügynöksége, az INVEGA⁴² 2010-2011-ben a lakásszövetkezeteknek nyújtott garanciát az épületek felújítására kifizetett energiahatékonysági hitelekre. Az állami épületfelújítási programban részt vevő 3 bank számára összesen 83 garanciát adtak ki ezen időszakban. A garantált hitelek teljes összege 5,33 millió EUR, a garanciák összege pedig 4,25 millió EUR-t tett ki. Az INVEGA-nál jelenleg nincsenek konkrét konstrukciók vagy programok, azonban az energiahatékonysági projektekre egyfajta beruházási garanciát vállalnak. Ilyen projektek lehetnek például a megújuló energiával kapcsolatos technológiák finanszírozása; a modern lakások fűtésére szolgáló hőerőmű építése Telšiai-ban; a gyárak felújítása; berendezések beszerzése és energiatakarékos alkatrészek gyártása.

2.2.15. Green Technology Financing Scheme (GTFS) – Malajzia⁴³

A Green Technology Financing Scheme (GTFS) egy, a maláj kormány által bevezetett eszköz, amelynek legfőbb célkitűzése a zöld technológiák fejlesztése. Az eszközt először a 2010-es költségvetési tervezés során javasolták, eredetileg 1,5 milliárd maláj ringgit (360 millió USD) értékben, 2013-ban azonban 2 milliárd ringgitre (kb. 481 millió USD) emelték a keretét. 2018 áprilisában a maláj Pénzügyminisztérium meghosszabbította

⁴⁰ <https://www.altum.lv/en/about-altum/what-we-are/>

⁴¹ <https://www.altum.lv/en/services/energy-efficiency/energy-efficiency-in-multi-apartment-buildings/about-the-programme/>

⁴² <https://invega.lt/en/about-invega/94>

⁴³ <https://www.gtfs.my/FAQ#n34751>

a programot GTFS 2.0 néven, 5 milliárd ringgites (1,2 milliárd USD) összeghatárral. A GTFS évi 2%-os kamattámogatást és 60%-os állami garanciát nyújt a projektek zöld költségeire, ugyanakkor a hitelek kamatát egyénileg határozzák meg. A GTFS a pénzügyi támogatások mellett tréningeket is nyújt az ügyfeleknek a zöld technológiákat érintő tudásbázisuk bővítése céljából.

Az eszköz égisze alá csak olyan projektek esnek, amelyek minimalizálják a környezeti káros hatásokat; csökkentik az üvegházhatású gázok kibocsátását; biztosítják az egészséges környezetet, valamint használatuk biztonságosnak minősül; nem használják túl a természeti erőforrásokat, ezenkívül elősegítik a megújuló energiaforrások használatát. Olyan szektorok részesülhetnek a GTFS nyújtotta támogatásokból, mint az energetika, közlekedés, hulladékkezelés, építőipar. Egy vállalat többször is folyamodhat támogatáshoz, de nem ugyanazon projekt keretein belül. K+F projektek nem finanszírozhatók. A GTFS-hez bármilyen olyan vállalat folyamodhat, amely érdekelt zöld technológiák fejlesztésében.

2.2.16. Afrikai Garanciaalap

Az Afrikai Garanciaalap (African Guarantee Fund, AGF) hozzájárul a gazdasági fejlődés – különösen a klímafinanszírozás - előmozdításához Afrikában azáltal, hogy részleges hitelgaranciákat és tanácsadói szolgáltatást biztosít a pénzügyi intézményeknek annak érdekében, hogy megkönnyítse a kis- és középvállalkozások (kkv-k) finanszírozáshoz való hozzáférését.

Az Afrikai Garanciaalapot 2011-ben hozta létre a dán és a spanyol kormány, valamint az Afrikai Fejlesztési Bank (AFDB). 2015-ben a Francia Fejlesztési Ügynökség (AFD) lett a garanciaalap negyedik részvényese, míg 2016-ban

az Északi Fejlesztési Alappal (NDF) bővült a tulajdonosi kör. Az NDF vezetésével a garanciaalap zöld garanciakeretet indított abból a célból, hogy elősegítse azon kkv-k finanszírozását, amelyek alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba fektetnek be vagy ilyen forgalmaznak. Ide tartoznak (de nem kizárólagosan) a megújuló energiaforrások előállítására, az energiahatékonysági, hulladékgazdálkodási és újrahasznosítási projektek növelése, a fenntartható agrárium támogatása, az erdőirtásból eredő kibocsátások mérséklése, illetve „zöld szolgáltatások” (pl. fenntartható turizmus, klímaváltozási tréningek) előnyben részesítése is.⁴⁴

Az Afrikai Garanciaalap többfajta garancia-szolgáltatást nyújt:

1.) Egyedi hitelgarancia

Az egyedi hitelgarancia egy olyan eszköz, amely garantálja a partner pénzügyi intézet által egy jogosult hitelfelvevőnek nyújtott hitelt, így lehetővé teszi a garantált fél számára, hogy kiterjessze hitelezési tevékenységét az adott hitelfelvevő (kkv) felé. Előnye, hogy javítja a banki partnerek szavatolótőkét, és ezáltal lehetővé teszi számukra, hogy jobb tőkeáttételt érjenek el. Az egyedi hitelgarancia legfeljebb 2,5 millió amerikai dollár keretösszegű, és általa legfeljebb a felvett hitel 50%-a kerül garantálásra.⁴⁵

2.) Hitelportfólió-garancia

Az egyedi hitelgaranciához hasonlóan a hitelportfólió-garancia is garantálja a partner pénzügyi intézet által egy jogosult hitelfelvevőnek nyújtott hitelportfólió összegének egy részét. Szintén kedvező, hogy lehetővé teszi a garantált fél számára, hogy kiterjessze hitelezési tevékenységét az adott jogosult hitelfelvevő (kkv-k) felé. Legfeljebb 10 millió amerikai dollár keretösszegű, és általa legfeljebb a felvett hitel 50%-a kerül garantálásra.⁴⁶

⁴⁴ <https://africanguaranteefund.com/>

⁴⁵ <https://africanguaranteefund.com/product/loan-guarantees/>

⁴⁶ <https://africanguaranteefund.com/product/loan-portfolio-guarantee-2/>

3.) Banki tőkeszerzési garancia

Ez a garanciafajta megkönnyíti a pénzintézetek által a kkv-k számára történő további hitelezésre szánt pénzeszközök megszerzését. Legfeljebb 20 millió amerikai dollár keretösszegű, és általa a felvett hitel 50%-a, de akár 100%-a is fedezve lehet.⁴⁷

4.) Tőkegarancia

Ez a fajta garancia alternatív finanszírozási forrást nyújt azoknak a kkv-knak, amelyek gyenge pénzügyi struktúrájuk miatt nehézségekbe ütköznek a banki finanszírozáshoz való hozzáférésben. Legfeljebb 1 millió amerikai dollár keretösszegű, és általa legfeljebb a felvett hitel 50%-a kerül garantálásra.⁴⁸

3. Releváns uniós és hazai fenntarthatósági stratégiák

A különböző szakpolitikák kijelölik a gazdaságpolitika irányát, így érdemes megvizsgálni milyen stratégiai célkitűzéseket szükséges szem előtt tartani az egyes garanciaprogramok kialakítása során. Az elmúlt években számos fenntarthatósági témájú stratégia, rendelet, irányelv született az Európai Unióban és Magyarországon is, amelyek közül több dokumentum is kiemelte a zöld átállás szükségességét és magas finanszírozási igényét, valamint a különböző típusú köz- és magánforrások optimális kombinálásának (például finanszírozási garanciák és vegyes finanszírozás) szükségét a fenntartható fejlődés beruházásainak kockázatainak csökkentésére. A legfontosabb EU-s klímavédelmi, fenntarthatósági dokumentumok az alábbiakban röviden kerülnek bemutatásra.

3.1. Európai Zöld Megállapodás (EU Green Deal)

2019 végén jelent meg az Európai Zöld Megállapodás, amelynek fő céljai versenyképes, erőforrás-hatékony európai gazdaságot építeni, amely egyúttal 2050-re nettó üvegházgáz-kibocsátással bír, a természeti tőkét és a polgárok egészségét, jólétét is védi a környezeti kockázatokkal szemben. Ennek eléréséhez a különböző szakpolitikákra és intézkedésekre vonatkozóan ütemtervek készültek. A megállapodás fő sarokpontjai:

- Az EU 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi törekvéseinek fokozása
- Tiszta, megfizethető és biztonságos energiaellátás
- Az ipar mozgósítása a környezetbarát és körforgásos gazdaság érdekében
- Energia-és erőforrás-hatékony építés és korszerűsítés
- A kutatás mozgósítása és az innováció előmozdítása
- Szennyezőanyag-mentességi célkitűzés a toxikus anyagoktól mentes környezetért
- Az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megóvása és helyreállítása
- „A termelőtől a fogyasztóig” méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszer
- A fenntartható és intelligens mobilitásra való átállás felgyorsítása

Ezt az átállást finanszírozni szükséges, de az igazságos átmenet figyelembevételével. Az Európai Bizottság korábbi becslése szerint a 2030-ra kitűzött éghajlat- és energiapolitikai célok megvalósításához évi 260 milliárd EUR pótlólagos beruházásra lesz szükség, ami a 2018. évi GDP

⁴⁷ <https://africanguaranteefund.com/product/bank-fundraising-guarantee/>

⁴⁸ <https://africanguaranteefund.com/product/equity-guarantee/>

mintegy 1,5%-ának felel meg. A zöld átállás finanszírozási tervét 2020 januárjában mutatták be, Fenntartható Európa Beruházási Terv címen, aminek egyik pillére a köz- és magánberuházások mozgósításának és átírányításának ösztönzése. Az igazságos átmenetet az Európai Beruházási Bank közszektort finanszírozó keretével (~30 milliárd EUR potenciális beruházás) és klímabankká válásával, az Igazságos Átmenet Alap (teljes kerete 50 milliárd EUR-ra növelhető) és az InvestEU programmal biztosítják. Utóbbi 2021-2027 között 372 milliárd EUR beruházást céloz meg, amelynek 30%-a éghajlat-politikai témájú. Az InvestEU keretében az EU 26,2 milliárd EUR költségvetési garanciát nyújt a privát finanszírozások kockázatainak csökkentésére, 38%-ban fenntartható infrastruktúrára fordítható.

3.2. EU Taxonómia Rendelet⁴⁹

Az EU fenntartható pénzügyi keretrendszer, amelynek az a célja, hogy azokat a gazdasági tevékenységeket, amelyek környezeti szempontból fenntarthatók, kedvezőbb kondíciókkal finanszírozzák. A rendelet a különböző befektetési termékeket (befektetési alapok, befektetéssel kombinált biztosítási- és nyugdíjtermékek stb.) és a portfóliókezelést szabályozza, s a finanszírozási csatornákon keresztül az EU egészét alacsony karbonkibocsátású, erőforrás-hatékony gazdasággá kívánja átnavigálni. A szabályozás összesen hat környezetvédelmi cél megvalósítását tűzte ki, melyek a klímaváltozás csökkentése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a víz, mint erőforrás fenntartható használata és védelme, körkörös gazdaság, szennyezés megelőzése, ökoszisztémák és biodiverzitás védelme. Egy gazdasági tevékenység akkor tekinthető zöldnek (környezetileg fenntarthatónak), ha lényegi hozzájárulást jelent valamelyik környezetvédelmi célkitűzéshez, miközben a másik öt környezetvédelmi cél

sem sérülhet jelentősen. A Taxonómiának előbb-utóbb a hitelezési tevékenységre is ki kell terjednie, különben – a banki hitelezés jelentősége miatt – nem reális a klímaseglegességi cél elérése.

3.3. „Biodiverzitási Stratégia” és „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia

Az uniós biodiverzitási stratégia 2030-ig tartalmaz megállapításokat és célkitűzéseket. A dokumentum tartalmazza a védett területek növelését: a Natura 2000 hálózat előnyei például évi 200–300 milliárd EUR közé tehetőek és a hálózat beruházási igényei várhatóan akár 500 ezer állást hozhatnak létre. A hálózat beruházásai és az zöld infrastruktúra beruházások évente 20 milliárd EUR kiadást jelenthetnek, ami a magán- és közfinanszírozások vegyes és hatékony rendszerét igényli. Megállapítást nyert, hogy a mezőgazdasági ökoszisztémák állapotának és biodiverzitásának javítása segíti az ágazatot ellenállóbbá válni az éghajlatváltozással és a környezeti kockázatokkal szemben, miközben munkahelyteremtő hatása is van. A stratégia kihangsúlyozza az erdők területének és állapotának javítását, 3 milliárd új fát kell telepíteni az EU-ban 2030-ra; valamint a talajok termőképességének védelmét, az inváziós fajok elleni fellépést és a vízi ökoszisztémák szerepét. A fenntartható agrárium térnyerése érdekében a „Biodiverzitási” és „A termelőtől a fogyasztóig” stratégiák együttműködnek az Európai Unió Közös Agrárpolitikájával. Utóbbi stratégia célozza például, hogy 2030-ra a vegyi növényvédőszer használata felére csökkenjen, a mezőgazdasági területek 10%-án helyre kell állítani a magas biodiverzitású tájjeleket, az EU mezőgazdasági területeinek legalább 25%-át ökológiai gazdálkodás alá kell vonni. Fontos kiemelni, hogy mindezekkel a célkitűzésekkel erősen korrelál a Magyar Nemzeti Bank zöld vállalati és

⁴⁹ EU 2020/852 Rendelete a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az EU 2019/2088 rendelet módosításáról

önkormányzati tőkekövetelmény-kedvezmény programjának agráriummal foglalkozó része.⁵⁰

3.4. Körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv

Az Európai Bizottság 2020-ban publikálta a dokumentumot a Green Deal 2050-es erőforrások felhasználását nélkülöző gazdasági növekedést biztosító célkitűzését elősegítve. A cselekvési terv minden szektorban vizsgálja a gyártási folyamatok körforgásossá tételét, miközben a fenntartható termékek előállítását priorizálja. A dokumentumban megfogalmazott becslés szerint a körforgásos gazdaság elveinek alkalmazása az EU gazdaságában 2030-ig további 0,5%-kal növelheti az EU GDP-jét, mintegy 700 ezer új munkahelyet teremtve.

3.5. Fit for 55

A klímasemlegesség 2050-re történő elérése érdekében stratégiai célként 2030-ra is tett vállalást az Európai Unió, miszerint 2030-ra 55%-os kibocsátás-csökkenést kell elérni, az ehhez a célhoz vezető út intézkedéseit tartalmazza a „Fit for 55” csomag. A szóban forgó csomagban szereplő 17 jogalkotási javaslat és szakpolitikai kezdeményezés biztosítaná, hogy az uniós szakpolitikák összhangban legyenek a Tanács és az Európai Parlament által elfogadott éghajlat-politikai célokkal. Példaként ide tartozik a megújulóenergia-irányelv felülvizsgálata, az energiahatékonysági irányelv átdolgozása, vagy épp az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) felülvizsgálata és kiterjesztése a hajózásra, a légi közlekedésből származó kibocsátásokra vonatkozó szabályok felülvizsgálata, valamint a közúti közlekedésre és az épületekre vonatkozó külön kibocsátás-kereskedelmi rendszer létrehozása.

Habár csak 2021 decemberében indult el az Épületenergetikai Irányelv (EPBD) felülvizsgálata, de a módosítási javaslat ennek ellenére hangsúlyosan a Fit for 55 kezdeményezéshez kapcsolódik. A javaslat önálló cikkben foglalkozik a pénzügyi ösztönzőkkel. A tagállamok számára előírás lehet a források (kiemelve mások mellett az Invest Eu és az ETS aukciós bevételek) legköltséghatékonyabb felhasználásának a biztosítása. Promotálni kell a beruházások mobilizálását. Ide tartoznak az energiahatékonysági hitelek, jelzálog intézkedések, ESCO finanszírozhatóság és egyéb fiskális ösztönzők biztosítása, on-tax sémák, on-bill sémák bevezetése, valamint garancia alapok létrehozása, a jelzálog portfólió standard alkalmazása. A módosítási javaslat bevezeti a „mortgage portfolio standard” fogalmat (jelzáloghitelezőket ösztönző mechanizmus az EU fenntartható finanszírozási elvárásokkal összhangban az épületállomány épületenergetikai osztályzatok szerinti medián minőségének a javítása érdekében). Elő kell segíteni a projektek aggregálását, befektetők számára a csomagmegoldások kialakítását. Biztosítani kell a diszkriminációmentességet, valamint a bankok és befektetők számára a kellő információhoz való hozzájutás és a programokban való részvétel lehetőségét.

3.6. Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT)

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) számos fenntarthatósággal foglalkozó stratégiát publikált az elmúlt években. Az alábbiakban a három legfontosabb stratégia, a Nemzeti Energia- és Klímaterv, a Nemzeti Energiastratégia és a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia kerülnek röviden bemutatásra. A 2020-ban bemutatott Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT) legfontosabb célkitűzése az energiaszuverenitás, az energiabiztonság erősítése és az energiatermelés dekarbonizálása. A karbonsemleges villamosenergia-termelés, a földgáz kiváltása és az elektromos alapú közlekedés 2050-ig 50 ezer milliárd Ft-ba kerülne a terv szerint. A klímaterv főbb célkitűzései a teljesség igénye

⁵⁰ zold-vallalati-es-onkormanyzati-tokekovetelmeny-kedvezmeny.pdf (mnb.hu)

nélkül: 2030-ra a megújuló energia aránya 21%-ra nő a bruttó végső energiafelhasználáson belül, a végső energiafelhasználás a 2005-ös 785 PJ-on tetőzhet (ennél több felhasználás csak karbonsemleges forrásból megengedett), energiahatékonysági kötelezettségi rendszer bevezetése, energiainport-függőség csökkentése, Zöld Távhő program, Zöld Busz program megvalósítása, Hosszú Távú Felújítási Stratégia kidolgozása az energiahatékonyság elősegítése érdekében.

3.7. Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig

A 2020. januári dokumentum energetikai célkitűzései a NEKT célkitűzéseivel egyeznek, ugyanakkor a 2040-es évre vonatkozóan is rendelkezik célszámokkal. Például a hazai beépített fotovoltaikus kapacitásokban 12 GW a célérték 2040-re és 20% alatti energiainport. Az energetikai előrejelzésekre a TIMES modellt használja és a különböző forgatókönyvek mentén vizsgálja az ágazat alakulását, az energetikai termelés, fogyasztás és a kapacitások alakulását és az állami támogatások, finanszírozási szükségletek viszonyát.

3.8. Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia (NTFS)

2021 szeptemberében került publikálásra a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia (NTFS). A dokumentum a fent ismertetett két stratégia, a 2020. januári I. Éghajlatváltozási Cselekvési Terv, a Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv, a Klímavédelemről szóló törvény és az EU Green Deal sorába illeszkedik, tulajdonképpen kijelöli a klímasemlegesség útvonalát. A TIMES modellen kívül a dekarbonizáció makrogazdasági hatásait is vizsgálja az Ölbe tett kéz, a Halasztott cselekvés és a Korai cselekvés forgatókönyvek mentén. Ugyanakkor a korábbi stratégiákhoz képest a tervezési időhorizont nőtt, 2050-re a karbonsemlegességi céldátumra vizsgálja a lehetséges scenáriókat. Megállapítja, hogy a legnagyobb csökkentési potenciál az energetikában van, nem véletlen, hogy több stratégiai dokumentum is ezt

az ágazatot helyezte a középpontba. A célkitűzések egy része igen ambiciózus, 2050-re például 51 GW fotovoltaikus kapacitást prognosztizál a Korai cselekvési terv. (2021 decemberére körülbelül ~2,5 GW fotovoltaikus kapacitás lett kiépítve hazánkban.)

A stratégia a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és hulladékgazdálkodás területét is elemzi és célkitűzéseket fogalmaz meg a korai cselekvés scenárióra vonatkozóan. A finanszírozást tekintve megállapítja, hogy a klímasemleges átmenet 2050-re: 24.709 milliárd Ft pótlólagos beruházást igényel, amelynek 91%-a az energiaszektorra érinti. Ehhez viszonyítva alacsony a közforrások rendelkezésre állása, legalábbis a 2030-ig becsült kalkuláció alapján. Az uniós források, a kötelező nemzeti társfinanszírozás, a kvótabevételek és a Modernizációs Alap révén 3.500 milliárd Ft áll rendelkezésre klímaberuházásokra (a Közös Agrárpolitika nélkül). Ez a nagyfokú különbség is rávilágít a köz- és magánforrások optimális vegyes felhasználására és a magasabb hitelkockázatok csökkentési igényére. Ennek megfelelően a finanszírozási javaslatok között sok más elem mellett a komplex finanszírozási struktúrák is megtalálhatóak és a zöld célokat finanszírozó hitelek garantálása is része a stratégiai gondolkodásnak.

4. Összefoglalás

A nemzetközi példák alapján megállapítható, hogy kizárólag zöld garanciák nyújtására létrehozott garanciaszervezetek világviszonylatban nem jellemzőek, mivel számos szinergia fellelhető az ilyen jellegű tevékenység bankokba, fejlesztési bankokba szervezésével. A különböző iparágak különböző projektjei eltérő finanszírozási igénnyel rendelkeznek, amelyekhez a hozzá illő instrumentumokat és azok kombinációját – mint például a vissza nem térítendő és kedvezményes, alárendelt vagy mezzanine források – egy zöld bank hatékonyabban tudja nyújtani. Hatékonyabban megmozgathatják a privát befektetéseket is a

társfinanszírozási lehetőségekben nagyobb spektrumot nyújtó intézmények.

A trendek alapján a zöld garancia konstrukciók felhasználása növekszik, alkalmazásuk szorosan korrelál az európai uniós zöld célkitűzésekkel. A zöld garanciákat leggyakrabban az energiahatékonyság javítására, azon belül lakóingatlanok energetikai felújítására veszik igénybe, ami jól kapcsolódik az EU 2050-es karbonsemlegességi célkitűzéséhez, hiszen napjainkban az európai lakóingatlanok mindössze 10%-a tekinthető energiahatékonyak. További felhasználásuk a klímaváltozás káros hatásainak csökkentésére, zöld technológiák fejlesztésére, zöld energiával, közlekedéssel kapcsolatos projektekre, körforgásos gazdasági átállásra történő átmenetre irányul.

A zöld átmenet biztosítását célzó garanciakonstrukciók egy része piaci alapon működik, azonban inkább jellemzőek a nem piaci alapú megoldások. Állami garancianyújtás több ízben fellelhető volt, például az észti, a brit, a lett, a litván vagy a maláj esetben. A fenntarthatóság finanszírozása a multilaterális szervezetek napirendi pontjai között is kiemelkedő helyet foglal el, céljuk a zöldfinanszírozás további növelése és a zöld átmenet elősegítése.

Az EU jogszabályalkotási folyamatai, a nemzetközi és hazai fenntarthatósági stratégiák egyöntetűen kiemelik a zöld gazdasági átállás szükségességét és egyúttal mindenki számára kihívást jelentő finanszírozási igényét.

A kormányzati források korlátos rendelkezésre állása miatt szükség van a piaci forrásokkal való kombinálásra, a hibrid megoldásokra, a különböző típusú köz- és magánforrások optimális elegyére, mely folyamatban a

hitelgarancia megkerülhetetlen piaci ösztönzőként vállalhat szerepet a vállalkozások hitelhez nyújtási lehetőségeinek növelésén keresztül.

Figyelembe véve a 3. fejezet stratégiáiban megjelenő finanszírozási kalkulációkat a hazai 2050-es karbonsemlegességi cél és a 2030-as célkitűzések elérése érdekében, a rendelkezésre álló források minden eddiginél hatékonyabb és komplexebb felhasználására és optimalizációjára van szükség. A klímaváltozás elleni küzdelem szektoronként új technológiák, megoldások, folyamatok kifejlesztését, bevezetését, működtetését is szükségessé teszi, mely egyúttal azt is jelenti, hogy ezen szegmensekben a hitelintézetek kockázatvállalási étvágya jelenleg alacsonyabb a historikus iparági tapasztalatok híján. Ebből adódóan a zöld beruházások finanszírozásának terjedését segítő garanciák szerepe és azok állami támogatásának szükségessége megkerülhetetlen.

Összességében a zöld célú finanszírozásokat segítő garanciatermékek a korlátosan rendelkezésre álló források hatékony felhasználását teszik lehetővé a multiplikatív hatásuknak köszönhetően, ezért elvitathatatlan szerepük lehet Magyarország karbonsemleges működésre való átállásának finanszírozási kihívásainak kezelésében is. Erre mutat az uniós gazdaságpolitika is. Egy példával élve: 2021 nyarán az Európai Bizottság javaslatot tett többek között az energiahatékonysági irányelv felülvizsgálatára⁵¹, mely a rendkívül ambiciózus és elkerülhetetlen célok eléréséhez szintén hangsúlyozza a garanciainstítúciók és garanciatermékek magasabb mértékben történő részvételét a finanszírozási, támogatási konstrukciókban.

⁵¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0558&from=HU>

mnb.hu